

Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΩΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ
ΚΑΙ ΩΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ

Η μπροσούρα αυτή εκδόθηκε τον Απρίλη του 2013 για την ομώνυμη εκδήλωση που έγινε στις 12/4/2013 στην κατάληψη Παπουτσάδικο, στα πλαίσια του κύκλου εκδηλώσεων για τα 2 χρόνια της κατάληψης.

Σημείωση

Λίγο καιρό μετά το τελευταίο κύμα καταστολής των καταλήψεων πολλά έχουν ήδη ειπωθεί, τόσο για την ίδια την καταστολή, όσο και για την πρακτική της κατάληψης γενικότερα. Ως υποκείμενα που δρούμε μέσα σε μια πολύ νέα κατάληψη, η στάση μας (απέναντι σε αυτό αλλά και σε όλα τα ζητήματα) δεν μπορεί παρά να έχει χαρακτήρα διερευνητικό. Η δική μας συνεισφορά λοιπόν στη δημόσια συζήτηση που έχει ανοίξει εδώ και κάποιους μήνες, είναι κυρίως μια κατάθεση ερωτημάτων και προβληματισμών που μας έχουν απασχολήσει αυτά τα δύο χρόνια ύπαρξής μας και λιγότερο μια κατάθεση απαντήσεων.

Η προσούρα αυτή είναι δομημένη σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά θεωρητικούς προβληματισμούς σχετικά με την πρακτική της κατάληψης, ενώ το δεύτερο είναι εμπειρικό. Αυτό που ισχύει όμως για όλο το περιεχόμενο, είναι η ανάγκη μας να μιλήσουμε για αυτά και να καταλήξουμε – ίσως – σε κάποια συμπεράσματα μέσα από τη συζήτηση αυτή.

Η πρακτική της κατάληψης

ως συλλογική άρνηση του υπάρχοντος

Η κατάληψη, διαχρονικά και παγκοσμίως, είναι μια πρακτική που υιοθετείται από διάφορους ανθρώπους και ομάδες, με διάφορες στοχεύσεις και προσδοκίες, και με διάφορους τρόπους. Ειδικότερα σήμερα στον ελλαδικό χώρο, οι καταλήψεις είναι περισσότερες από ποτέ και με αρκετά διαφορετικά χαρακτηριστικά. Με αφορμή τη δημόσια (και όχι μόνο) συζήτηση που έχει ανοίξει σχετικά με την πρακτική της κατάληψης, αυτό που μας ενδιαφέρει να δούμε σε πρώτη φάση, είναι το κατά πόσο οι διάφορες μορφές κατάληψης συνιστούν ένα σύνολο με κοινό παρονομαστή. Κατά πόσο δηλαδή η πρακτική της κατάληψης είναι συλλογική άρνηση του υπάρχοντος, όπως κι αν εφαρμόζεται.

Η αναγκαιότητα και ο ρόλος της κατάληψης

Πολλές φορές λέμε ότι η κατάληψη είναι ένα μέσο για την κάλυψη των αναγκών μας. Ταυτόχρονα, αρκετά συχνά, πέφτουμε στην παγίδα να διαχωρίζουμε τις ανάγκες μας σε πρωτεύουσες (εννοώντας την επιβίωση) και σε δευτερεύουσες (εννοώντας την «πολυτέλεια») - απόρροια σίγουρα κάποιου ενοχικού συνδρόμου. Αν όμως το «αγώνας για ζωή, όχι για επιβίωση» δεν είναι απλώς ένα σύνθημα, τότε είτε μιλάμε για στέγαση της ζωής μας, είτε για στέγαση των επιθυμιών μας, μιλάμε για την κάλυψη των *βασικών αναγκών* μας. Με τον ίδιο τρόπο συμβαίνει να διαχωρίζουμε συχνά στις συζητήσεις μας, τις καταλήψεις από *ανάγκη* (=επιβίωση, μη ύπαρξη άλλης επιλογής) και τις καταλήψεις από *επιλογή* (=πολυτέλεια της επιλογής), ως δύο πράγματα διαφορετικά και σχεδόν ασύνδετα.

Όταν όμως κανείς θέλει να καλύψει τις *βασικές* του ανάγκες (όποιες κι αν είναι αυτές) μέσω της κατάληψης, η *ανάγκη* και η *επιλογή* συγχέονται. Οι μετανάστες που μπαίνουν σε ένα άδειο σπίτι ή χιτίζουν μια παράγκα σε έναν δημόσιο χώρο, καταλαμβάνουν συνειδητά έναν άδειο χώρο που δεν τους «ανήκει» και σίγουρα αντιλαμβάνονται ότι εναντιώνονται σε νόμους, κανόνες και θεσμούς (οι έννοιες της

ιδιοκτησίας και της νομιμότητας άλλωστε, είναι πράγματα που το σύστημα μας έχει εμποτίσει από παιδιά, όπου κι αν γεννηθήκαμε). Προφανώς με αυτόν τον τρόπο καλύπτουν την ανάγκη τους για επιβίωση, δεν σημαίνει όμως απαραίτητα ότι αυτή ήταν και η μόνη τους επιλογή επειδή δεν έχουν επαρκείς πόρους. Είναι ίσως αφελές να νομίζουμε ότι οι μετανάστες που νοικιάζουν δέκα-δέκα ένα διαμέρισμα βρίσκονται σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από όλους αυτούς που καταλαμβάνουν έναν χώρο. Μπορεί και να συμβαίνει, αλλά δεν είναι απαραίτητη συνθήκη. Μπορεί οι καταλήψεις αυτές να μην είναι συλλογικοποιημένες και πολιτικοποιημένες, μπορεί να μη λειτουργούν με οριζόντιες διαδικασίες (για πόσα νοικοκυριά άραγε θα λέγαμε κάτι τέτοιο), είναι όμως συνειδητές και αμφισβητούν ευθέως ακρογωνιαίους λίθους του καπιταλισμού και της δημοκρατίας, όπως η ιδιοκτησία, οι νόμοι και οι θεσμοί, ενώ οι ίδιοι οι καταληψίες επιδιώκουν με την πρακτική αυτή μια καλύτερη ζωή.

Σε αυτή τη βάση, η κατάληψη (ακόμα και χωρίς πολιτικά χαρακτηριστικά) είναι ευθεία και έμπρακτη αμφισβήτηση του υπάρχοντος. Το αντικειμενικό πρόβλημα της μη προσβάσιμης γης ή στέγης (οποιοδήποτε είδους) είναι επιβεβλημένη σε εμάς πολιτική συνθήκη και αντίστοιχα, η επίλυση του προβλήματος με τρόπο που εναντιώνεται σε αυτή τη συνθήκη είναι πολιτική δήλωση και στάση, ανεξάρτητα από το αν αυτός ήταν ο πρωταρχικός σκοπός. Όταν μιλάμε για πολιτικοποιημένες καταλήψεις από την άλλη, προστίθενται και κάποια ακόμα χαρακτηριστικά, όπως η αντι-ιεραρχία, η οριζοντιότητα, κλπ, κάτι που είναι φυσικό και επόμενο, αλλά και προαπαιτούμενο. Σε όλες τις περιπτώσεις όμως, οι καταληψίες κάνουν ένα βήμα προς το να πάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους και αυτό είναι το βασικό υλικό της άρνησης του υπάρχοντος, όπου όλα είναι προκαθορισμένα και οριοθετημένα για εμάς από άλλους.

Πώς όμως η καταληψιακή πρακτική φτάνει στο να αποτελεί συλλογική άρνηση του υπάρχοντος; Γιατί ένας μόνος άνθρωπος που καταλαμβάνει ένα ερείπιο δεν απέχει και πολύ από μια χούφτα ανθρώπων που επιλέγουν την κατάληψη με πολιτικά χαρακτηριστικά, αν αυτό είναι το μόνο κατειλημμένο κτίριο που υπάρχει. Προφανώς στη δεύτερη

περίπτωση υπάρχει συλλογικοποίηση, αρκεί αυτό όμως από μόνο του; Για παράδειγμα, αν καταλαμβάνονταν τα μισά από τα άδεια σπίτια μιας πόλης, από άτομα και όχι από συλλογικότητες, αυτές οι «μονάδες» σαν σύνολο δεν θα αποτελούσαν συλλογική άρνηση του υπάρχοντος, έστω και χωρίς συλλογικοποίηση της πρακτικής τους; Δεν θα επέφεραν χάος σε αυτή την τοπική κοινωνία που ξαφνικά έχασε τις μισές από τις κερδοσκοπικά άδειες ιδιοκτησίες της; Μπορεί οι πολιτικές καταλήψεις από συλλογικότητες να εναντιώνονται στο υπάρχον στοχευμένα και συνειδητά, οι μη συλλογικές καταλήψεις όμως διατηρούν επίσης την ικανότητα να το κάνουν, με άλλο τρόπο. Η σύνδεση των «μονάδων» (ατομικών ή συλλογικοποιημένων) αποτελεί μια αλυσιδωτή χωροταξική απελευθέρωση, η οποία μπαίνει εμπόδιο στα σχέδια των κυρίαρχων και των παρατρεχάμενων τους με όλους τους τρόπους.

Ανομοιογένεια

Οι διαφορές ανάμεσα στα υποκείμενα των καταλήψεων δεν περιορίζονται φυσικά στο αν είναι πολιτικοποιημένα ή όχι. Οι καταλήψεις δεν είναι μια ομάδα ανθρώπων με ενιαία χαρακτηριστικά, ούτε σαν σύνολο, ούτε σαν υποσύνολα στο εσωτερικό των καταλήψεων. Έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και στοχεύσεις, και σε επίπεδο πολιτικό αλλά και σε επίπεδο προσδοκιών από την κατάληψη ως πρακτική. Ταυτόχρονα, οι καταλήψεις μεταξύ τους είναι επίσης ένα ανομοιογενές σύνολο. Η ίδια η ταυτότητα της κάθε κατάληψης δεν διαμορφώνεται μόνο από τους ανθρώπους, αλλά και από το περιβάλλον και τις συνθήκες, πολλές φορές ακόμα και κόντρα στις επιθυμίες και τις προσδοκίες αυτών που ζουν ή /και δρουν μέσα σε αυτήν και την διαχειρίζονται. Η ταυτότητα της κατάληψης καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη χωροταξία στην οποία βρίσκεται, το ίδιο το κατειλημμένο κτίριο, τη μορφή της τοπικής κοινωνίας, τις γενικότερες αλλά και τις ειδικότερες τοπικές πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες (βλέπε καταλήψεις κέντρου και γειτονιών, καταλήψεις μεγάλων πόλεων και επαρχίας, καταλήψεις μεγάλων κτιρίων και μικρών, κλπ).

Κατ' επέκταση, τα «κύματα» των καταλήψεων όπως εκφράστηκαν και εδώ και στο εξωτερικό, δείχνουν ότι η πρακτική της κατάληψης υιοθετείται ανάλογα με το περιβάλλον και τις συνθήκες, από ομάδες με

ιδιαίτερα κάθε φορά χαρακτηριστικά, και η ιδιαιτερότητα της κάθε κατάληψης ή του κάθε «κύματος» ή «κινήματος» καταλήψεων ξεχωριστά, επίσης συνδέεται άρρηκτα με αυτούς ακριβώς τους παράγοντες. Για παράδειγμα, οι μαζικές καταλήψεις χιλιάδων δημοσίων κτιρίων και επαύλεων στη μεταπολεμική Βρετανία, δεν ήταν αποτέλεσμα της ξαφνικής στροφής του πληθυσμού προς συγκεκριμένες πολιτικές ιδεολογίες, αλλά αποτέλεσμα της λιτότητας στα χρόνια του πολέμου και του παγώματος των σχεδίων για κατασκευή νέων εργατικών κατοικιών. Και αυτό το κύμα καταλήψεων, λίγα κοινά είχε με τα χαρακτηριστικά του κινήματος της Ολλανδίας δύο δεκαετίες αργότερα.

Η ανομοιογένεια λοιπόν (και όχι το αντίθετο, παρά την επιθυμία αρκετών) μάλλον φαίνεται να είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό των καταλήψεων, τόσο πρακτικά, όσο και ιδεολογικά. Ένα χαρακτηριστικό που συνιστά πλούτο, ο οποίος είτε ως σύνολο κινήματος, είτε εσωτερικά σε κάθε μία κατάληψη, είναι ταυτόχρονα και εναντίωση σε οποιοδήποτε είδους επιβεβλημένης από το σύστημα ομοιομορφίας. Ωστόσο, αν και ανομοιογενείς, οι καταλήψεις, έχουν έναν κοινό παρονομαστή, και αυτός δεν είναι ούτε η πολιτική θεώρηση, ούτε η κοινή στόχευση, αλλά η εναντίωση στους θεσμούς και ο επαναπροσδιορισμός της καθημερινότητας έξω από αυτούς, αυτοοργανωμένα. Η απόκλιση από αυτόν τον κοινό παρονομαστή είναι αυτή που αποτελεί εκφυλιστικό παράγοντα για την πρακτική της κατάληψης και όχι η ανομοιογένεια. Οι καταλήψεις που είτε από την αρχή τους, είτε σταδιακά, συνδιαλέγονται με τους θεσμούς, χάνουν το βασικό τους έρεισμα και οδηγούνται στην «από-συλλογικοποίηση». Το σύστημα διαθέτει θαυμάσια εργαλεία να ενσωματώνει κάποιους από αυτούς που βγαίνουν από τα όρια που το ίδιο έχει θέσει και ένα από αυτά είναι η «θεσμοποίηση» της κατάληψης. Η αποδοχή αυτής της «θεσμοποίησης» από τους καταληψίες έχει δείξει και στο παρελθόν ότι οδηγεί στην ατροφία της πρακτικής, μέχρι να την αποτελειώσει η καταστολή (βλέπε Ολλανδία και Γερμανία σήμερα).

Ιστορική σύνδεση

Η πρακτική της κατάληψης πάντα αποτελούσε πρόκληση για τους εξουσιαστές, που αργά η γρήγορα, με έμμεσο ή άμεσο τρόπο θα επιλέξουν να την καταστείλουν. Αυτό δεν σημαίνει προφανώς ότι υπάρχει μοιρολατρική αποδοχή του «τέλους» μιας κατάληψης. Όταν κανείς στεγάζει τη ζωή και τις επιθυμίες του μέσα σε κάποια ντουβάρια, τα υπερασπίζεται με λύσσα. Δεν τα φετιχοποιεί όμως. Η «μη μονιμότητα» είναι εγγενές χαρακτηριστικό της κατάληψης, και λειτουργεί προωθητικά (ή τουλάχιστον θα έπρεπε). Η συνείδηση της μη μονιμότητας επιτρέπει τη διαρκή ανανέωση, την εγρήγορση, τη δημιουργικότητα και την εφευρετικότητα, διεργασίες απαραίτητες στον πόλεμο ενάντια στο υπάρχον. Η εμπειρία της κατάληψης, οι σχέσεις που δημιουργούνται σε αυτήν και το συλλογικό τους αποτύπωμα οδηγούν σε νέες καταλήψεις. Το συλλογικό αποτύπωμα όμως, λειτουργεί προωθητικά μέχρι ένα σημείο. Τα κτίρια καταλαμβάνονται, εκκενώνονται και καταλαμβάνονται σχεδόν νομοτελειακά. Η απλή ανακύκλωση όμως και η απουσία της διάδοσης της εμπειρίας και της γνώσης της πρακτικής της κατάληψης, δεν ευνοεί την εξέλιξή της, με αποτέλεσμα την αυτό-καταστολή της. Αυτό που φαίνεται να λείπει λοιπόν (τουλάχιστον εδώ), είναι η διάδοση της εμπειρίας της πρακτικής της κατάληψης ως εργαλείο για τη συλλογική άρνηση του υπάρχοντος.

Η πρακτική της κατάληψης ως εμπειρία

Αυτό με το οποίο ως καταληψίες ερχόμαστε συχνά αντιμέτωποι αυτά τα δύο χρόνια, είναι η αίσθηση ότι αναλωνόμαστε στο να εφευρίσκουμε τον τροχό από την αρχή, όταν ήδη υπάρχει πλούτος εμπειριών σχετικά με την κατάληψη ως πρακτική. Αντιλαμβανόμαστε ότι ενώ στις καταλήψεις μας δημιουργούμε δομές κάθε είδους, δεν έχουμε δημιουργήσει μια βασική, αυτή της διάδοσης της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας της πρακτικής της κατάληψης. Δεν εννοούμε φυσικά τη δημιουργία ενός «εγχειριδίου», αλλά την ουσιαστική διάδοση του πλούτου της συλλογικής εμπειρίας, ο οποίος πάει χαμένος κατά ένα μεγάλο βαθμό. Και εξηγούμε:

Καταλαμβάνοντας

Αυτό που ισχύει ως τώρα είναι η διάδοση της γνώσης μέσα από ένα είδος «μαθητείας», μέσα από χρόνια δηλαδή συμμετοχής σε κάτι που ήδη υπάρχει. Αυτή η διαδικασία δεν είναι απαραίτητα αρνητική, το αντίθετο μάλιστα. Αποκλείει όμως δύο βασικές ομάδες ανθρώπων από την ενεργή καταληψιακή πρακτική. Αυτούς που βρίσκονται εκτός μητροπόλεων, σε απομονωμένες περιοχές, στην επαρχία, ακόμα και σε γειτονιές εκτός των αστικών κέντρων, και οι οποίοι δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να «μαθητεύσουν». Και αυτούς που έχουν την ανάγκη ή τη λογική του «εδώ και τώρα». Η απουσία διάδοσης της γνώσης εκτός *μαθητείας*, ενέχει τον κίνδυνο να οδηγήσει σε αποτυχίες. Αυτοί που θέλουν να κάνουν κατάληψη θα κάνουν, αλλά μπορεί να τη χάσουν πολύ γρήγορα. Αυτοί που θέλουν να κάνουν κατάληψη και δεν θέλουν να αποτύχουν, πιθανόν να αποτρέπονται από το να προχωρήσουν. Ή αυτοί που και έκαναν κατάληψη και δεν την έχασαν, σπατάλησαν πολύτιμο χρόνο ανακαλύπτοντας αυτά που άλλοι έχουν ήδη ανακαλύψει χρόνια πριν. Και αυτό δεν ισχύει μόνο για όσους δεν έχουν εμπειρία στο δρόμο ή τις συλλογικές διαδικασίες ή δεν έχουν διαβάσει ποτέ ένα βιβλίο. Γιατί είναι άλλο να είναι κανείς πολιτικοποιημένος ή διαβασμένος, και άλλο να κάνει κατάληψη.

Εκ των υστέρων ξέρουμε (και μάλλον οι περισσότεροι κάπως έτσι το έμαθαν επίσης), ότι για να κάνει κανείς κατάληψη πρέπει να κάνει και μια σοβαρή προετοιμασία. Να βρεθεί με άλλους ανθρώπους και να ζυμωθεί μαζί τους, να προετοιμάσουν μαζί τις πρώτες μέρες της κατάληψης, τις βασικές αρχές, και να βρουν ένα κτίριο και να το μελετήσουν (και άλλα ίσως που δεν ξέρουμε γιατί δεν τα κάναμε και δεν μας τα είπε και κανείς). Πώς όμως βρίσκονται μαζί οι άνθρωποι που θα κάνουν μία κατάληψη; Τυχαία (έτσι βρεθήκαμε εμείς); Πόσο καιρό όμως ο καθένας από αυτούς επιθυμούσε να κάνει κάτι τέτοιο στη γειτονιά του; Αντίστοιχα, πώς επιλέγουν αυτοί οι άνθρωποι το κτίριο που θα καταλάβουν, με ποιο τρόπο πρέπει να το ερευνήσουν, ποια είναι τα βήματα που πρέπει να κάνουν; Θα μπορούσαμε να γράψουμε ένα κατεβατό ερωτήσεων, από τις πιο ουσιαστικές, μέχρι τις πιο ασήμαντες.

Το κατειλημμένο κτίριο

Θα περίμενε κανείς ότι μετά την *κατάληψη* θα ακολουθούσε η *αυτό-οργάνωση*. Επιλέξαμε να μιλήσουμε πρώτα για το κτίριο, για τον μοναδικό λόγο ότι αυτό γίνεται και στην πραγματικότητα, όταν η ομάδα των ανθρώπων που κάνει μια κατάληψη δεν έχει την «τεχνογνωσία». Ένα σκέλος της έλλειψης της εμπειρίας και της γνώσης είναι το ότι το κτίριο προηγείται πρακτικά, όταν θεωρητικά θα έπρεπε να προηγείται ο τρόπος οργάνωσης της κατάληψης. Αυτή η συνθήκη από μόνη της δημιουργεί πολλά και σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία – ή και την επιβίωση καμιά φορά - μιας κατάληψης, προβλήματα που είναι δύσκολη η επίλυσή τους και απαιτεί πολύ χρόνο.

Το να μπει κανείς σε ένα κτίριο, να το καθαρίσει και να το βιάσει, δεν είναι κάτι πολύπλοκο. Είναι πολύ πιθανό ότι αυτές τις πρώτες ημέρες με τις βασικές δουλειές, πολλοί θα έρθουν να βοηθήσουν - συχνά καταληψίες και οι ίδιοι – και η βοήθεια αυτή είναι πάντα ευπρόσδεκτη και αναγκαία. Πιο αναγκαία όμως είναι η βοήθεια στο αμέσως επόμενο στάδιο, αυτό της «ανάγνωσης» των δυνατοτήτων του κτιρίου και του συμβιβασμού τους με τις επιθυμίες των καταληψιών, κάτι που επίσης θα καθορίσει τον τρόπο οργάνωσης της κατάληψης. Όταν για

παράδειγμα έχεις καταλάβει έναν χώρο 1.500 τ.μ. θα πρέπει σύντομα να αντιληφθείς τις δυνατότητες του χώρου, αλλά και τα όριά του. Είναι αστείο (εκ των υστέρων πάντα) να προγραμματίζεις τις δράσεις και τις λειτουργίες ενός τέτοιου χώρου με τρόπο που αναλογεί σε έναν πολύ μικρότερο. Ακόμα κι αν αντιληφθείς ότι σε κάθε άτομο της κατάληψης αναλογούν 75 τ.μ. του κτιρίου και αυτό είναι υπερβολικό, πώς θα κατορθώσεις να το «ανοίξεις» ώστε να αποκτήσει τη χρήση που του αξίζει; Και πώς αν το επιτύχεις αυτό μεταβάλλεται η χρήση του χώρου ή η οργάνωσή του; Ερώτημα που μας παραπέμπει για άλλη μια φορά στην οργάνωση της κατάληψης, χωρίς ακόμα να την έχουμε καν αγγίξει. Ένα άλλο σημείο με τα ίδια χαρακτηριστικά, είναι οι προτεραιότητες και η βαρύτητα που δίνεις στη διαμόρφωση του χώρου. Όταν χωροταξικά οριοθετείς τον ίδιο χώρο για καθημερινό καφενείο και για συνελεύσεις, τότε ακυρώνεις τη βασικότερη λειτουργία της κατάληψης, το όργανο λήψης των αποφάσεων. Ανεπάρκειες που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί από πολλούς.

Σε πρακτικό επίπεδο, η επισκευή του κτιρίου είναι πιο εύκολη υπόθεση. Ακόμα κι αν υπάρχουν ερωτήματα για το πώς επισκευάζεις, πού βρίσκεις υλικά, πόσο δύσκολο είναι να το κάνεις μόνος σου, κλπ, η απάντηση σε αυτά βρίσκεται σχετικά εύκολα. Αυτό που είναι λίγο πιο πολύπλοκο, είναι η ικανότητα των ατόμων της κατάληψης να αντιπαρέρθουν τη συνήθεια των «ειδικών» και των ρόλων. Θα πρέπει αναμεταξύ τους να ανταλλάσσουν γνώσεις και να αναπτύσσουν δεξιότητες σε ότι αφορά τη λειτουργία και την επισκευή του χώρου τους, ώστε να καταργούνται οι ρόλοι, και κυρίως θα πρέπει να έχουν επίγνωση αυτής της διαδικασίας.

Αυτό-οργάνωση

Όπως αναφέραμε και παραπάνω, όταν η αυτό-οργάνωση έπεται του κτιρίου, τότε τα προβλήματα που δημιουργούνται προηγούνται κατά πολύ της ικανότητας της συνέλευσης να τα επιλύσει. Σα να μην έφτανε αυτό, η αυτό-οργάνωση από μόνη της είναι το πιο πολύπλοκο και δύσκολο κομμάτι της πρακτικής της κατάληψης. Κι αυτό, γιατί όλοι μας ζούμε και μεγαλώνουμε σε μια κοινωνία όπου η αυτό-οργάνωση είναι

άγνωστη έννοια. Αν κάπου είναι ζωτικής σημασίας η διάδοση της εμπειρίας, είναι εκεί, στο κομμάτι της οργάνωσης της κατάληψης. Προφανώς και δεν υπάρχει «συνταγή», η γνώση όμως των προβλημάτων που συνάντησαν άλλοι πριν από εσένα, ίσως βοηθήσει στο να μην επαναλαμβάνονται τα ίδια λάθη από όλους. Γιατί αν είναι χάσιμο χρόνου να ανακαλύπτουμε από την αρχή κάποια πράγματα και εν τέλει να τα κάνουμε σωστά, το να επαναλαμβάνουμε τα συλλογικά λάθη είναι συλλογικό χάσιμο χρόνου και με κόστος μερικές φορές ανεπανόρθωτο.

Η δυσκολία της αυτό-οργάνωσης έγκειται στην επιτυχία αποδέσμευσης των ατόμων της συλλογικότητας από τα κυριαρχικά αντανακλαστικά που το σύστημα τους έχει εμφυσήσει. Το να μεταβεί κανείς από το ατομικό στο συλλογικό χωρίς να προβατοποιείται και το να επιτυγχάνεται η διατήρηση της πρωτοβουλίας χωρίς αυτή να σε γυρίζει πίσω στο ατομικό, είναι ζητήματα που συνδέονται άμεσα με τα κυριαρχικά αντανακλαστικά που όλοι μας κουβαλάμε. Γιατί το σύστημα μας έχει μάθει ή να υπακούμε ή να ηγούμαστε, αυτές είναι οι μόνες διαστάσεις του ατόμου. Αυτό είναι ίσως και το μόνο σημείο που η διάδοση της εμπειρίας δεν επαρκεί. Η απαγκίστρωση από αυτά τα αντανακλαστικά είναι περισσότερο δουλειά εσωτερική και προσωπική και λιγότερο συλλογική. Η τεχνογνωσία όμως, μπορεί να βοηθήσει. Γιατί όταν έχει κανείς γνώση των διαχειριστικών μοντέλων που έχουν χρησιμοποιήσει άλλοι, τότε οι ίδιες οι διαδικασίες θα κατορθώσουν - ως ένα βαθμό πάντα - να καθορίσουν κάποια αποδεκτά πλαίσια. Αυτό είναι ίσως και το μόνο κομμάτι της πρακτικής της κατάληψης για το οποίο μπορεί κανείς να βρει επαρκείς πληροφορίες. Οι διαδικασίες της αυτό-οργάνωσης. Οι τρόποι με τους οποίους γίνονται οι συνελεύσεις, τρόποι οργάνωσης σε μεγαλύτερη κλίμακα, η διαδικασία λήψης αποφάσεων, τα διαχειριστικά μοντέλα, κλπ, είναι κεφάλαια που έχουν αναλυθεί σε μεγάλο βιβλιογραφικό εύρος. Ωστόσο, είναι πολύ δύσκολο να επιλέξει κανείς αυτό που ταιριάζει στην κάθε περίπτωση, και ακόμα πιο δύσκολο να το επιλέξει με την πρώτη. Αυτό που θα είχε λοιπόν αξία να γνωρίζουμε, είναι κυρίως οι πρακτικές που στην κάθε περίπτωση απέτυχαν και γιατί.

Σε πρακτικό λοιπόν επίπεδο, τα ερωτήματα που προκύπτουν είναι πολλά. Πέρα από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, πώς για παράδειγμα δημιουργείς δομές και πώς τις λειτουργείς; Πόσο σημαντικό είναι να ακούγεται ο λόγος σου στη γειτονιά σου ως αντίβαρο στα κυρίαρχα μέσα που σε συκοφαντούν με διάφορους τρόπους; Πώς αποκτάς ρίζωμα σε μια περιοχή, κ.ό.κ.

Καταστολή

Η καταστολή είναι ένα κεφάλαιο με πολλές προεκτάσεις. Η αντιμετώπισή της όμως είναι ένα σημείο που δεν έχουμε την πολυτέλεια να πειραματιζόμαστε με αυτό. Τουλάχιστον όχι στην περίπτωση που υπάρχει προηγούμενο από το οποίο μπορούμε να μάθουμε. Από τις ήπιες μορφές καταστολής (διακοπή ρεύματος και νερού, εξώδικα, φασιστικές επιθέσεις, κλπ) μέχρι τις άμεσες μορφές, όπως οι συλλήψεις και οι εκκενώσεις, η καταστολή μας στοιχίζει σε συρρίκνωση δομών, σε ανθρώπους και σε συλλογική εξουθένωση. Για το λόγο αυτό, η αντιμετώπισή της θα πρέπει να είναι προσχεδιασμένη και στοχευμένη και οι μέθοδοι θα πρέπει να είναι συλλογική γνώση. Όπως θα πρέπει να είναι και συλλογική επίγνωση ότι η γενικευμένη καταστολή των καταλήψεων είναι ευθεία επίθεση στην ίδια την πρακτική της κατάληψης. Δεν είναι η μεμονωμένη επικινδυνότητα της τάδε ή της δείνα κατάληψης που προκαλεί την γενικευμένη καταστολή. Σε αυτή την περίπτωση η καταστολή είναι και αυτή μεμονωμένη. Η συλλογική επικινδυνότητα όλων των «μονάδων» μαζί είναι αυτή που ενεργοποιεί τη γενικευμένη καταστολή.

Πόσο προετοιμασμένοι είμαστε όμως σε συλλογικό επίπεδο για την περίπτωση της εκκένωσης (ή ακόμα χειρότερα των αλυσιδωτών εκκενώσεων), πώς έχουμε προνοήσει και πώς προσπαθούμε να την αποτρέψουμε; Τι δομές έχουμε δημιουργήσει ώστε να απαντάμε άμεσα; Για παράδειγμα, το να βασιζόμαστε συλλογικά και ολοκληρωτικά σε ένα indymedia για να συντονιστούμε σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι αυτό-κατάργηση όχι μόνο της πρακτικής της κατάληψης, αλλά και της ίδιας της δομής αντι-πληροφόρησης που έχουμε δημιουργήσει. Επιπλέον, πώς εξισορροπούμε τη συρρίκνωση

των δομών μας, είτε αυτές είναι καταλήψεις που χάσαμε, είτε άλλες δομές (π.χ. τυπογραφείο, ραδιόφωνο, κλπ); Στο κεφάλαιο της καταστολής, η διάδοση της εμπειρίας και η ύπαρξη άμεσων και συντονισμένων αντανακλαστικών μηχανισμών, είναι σχεδόν μηδαμινές, κάτι που είναι ασύμβατο με την ίδια τη φύση της πρακτικής της κατάληψης.

Ανακατάληψη ή ξανά-κατάληψη;

Όπως αναφέρουμε και νωρίτερα, τα κτίρια καταλαμβάνονται, εκκενώνονται και καταλαμβάνονται σχεδόν νομοτελειακά. Είτε ανακαταληφθεί ένα εκκενωμένο κτίριο, είτε καταληφθεί ένα άλλο, οι καταληψίες θα βρουν πεδίο δράσης. Η τεχνογνωσία της ανακατάληψης είναι προφανώς σημαντική, η ίδια η ανακατάληψη όμως δεν είναι το τέλος της διαδρομής. Η πρακτική της κατάληψης είναι μια διαδικασία κυκλική και αν δεν οδηγήσει στην ανακατάληψη, θα οδηγήσει σίγουρα σε ξανά-κατάληψη.

Χαϊδάρι, Απρίλιος 2013

ΠΑΠΟΥΤΣΑΔΙΚΟ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ

Δαβάκη 20, Χαϊδάρη
papoutsadiko.espinblogs.net